

Beslut om bildande av Hägnens naturreservat i Hylte kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken att förklara det område som avgränsas av blå heldragen linje på nedanstående karta som naturreservat, med syfte, skäl och föreskrifter enligt nedan.

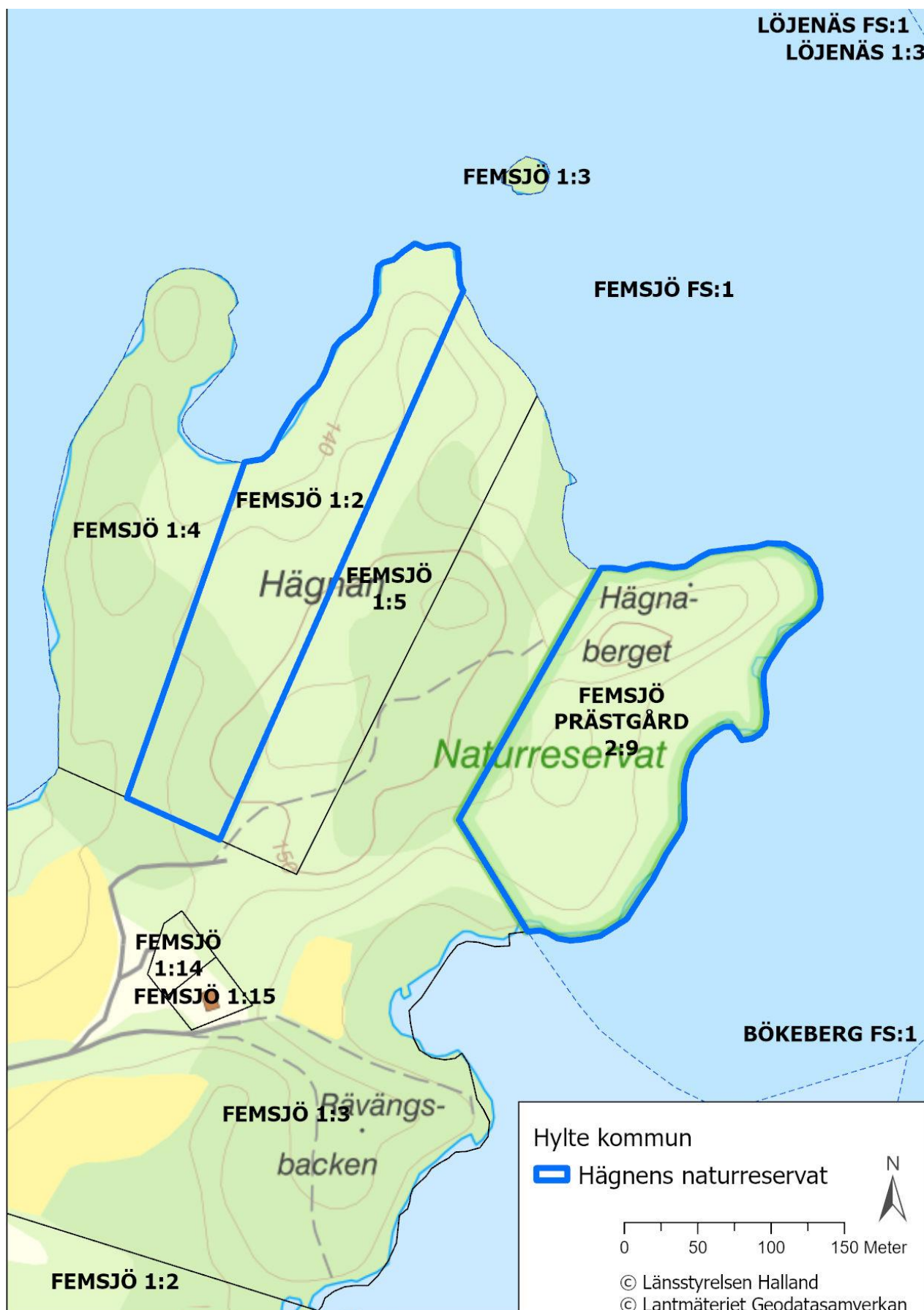
Reservatets gränser ska märkas ut i fält och dess namn ska vara Hägnens naturreservat.

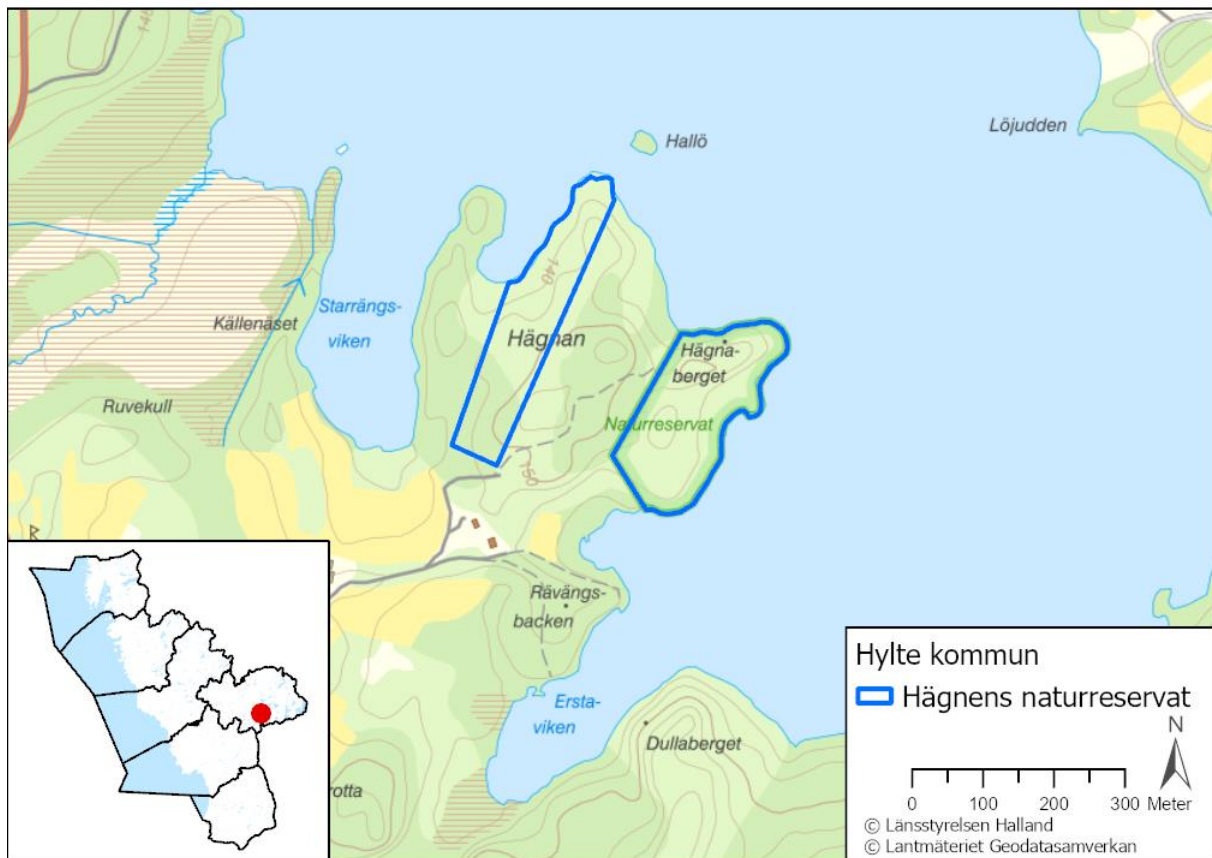
För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

Länsstyrelsen i Hallands län upphäver med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken Länsstyrelsens beslut 2010-11-03 (dnr 511-11241-09), om bildande av naturreservatet Hägnen, Hylte kommun. Upphävandet gäller först när detta beslut vinner laga kraft.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 1).

Syftet med naturreservatet

Syftet är att långsiktigt bevara och utveckla den biologiska mångfald som är knuten till områdets bokskog samt att bevara ett viktigt referensområde för svampforskningen. Skyddet ska slå vakt om de skogliga värdekärnorna med dess rödlistade arter och skapa långsiktig potential för naturvärden att utvecklas i reservatet som helhet. Strukturer som död ved och gamla lövträd i både skuggiga och solexponerade miljöer ska förekomma i en omfattning som krävs för att rödlistade arter knutna till dessa ska ha en gynnsam bevarandestatus. Naturlig dynamik i skogen ska kompletteras med skötselåtgärder där så krävs och en naturlig hydrologi ska gynnas. Området ska även vara tillgängligt för friluftslivet grundat på allemansrätten.

2025-06-11

511-4715-2023

Syftet ska nås genom att:

- bokskogen utvecklas genom naturlig dynamik så att mängden död ved och inslaget av gamla bokträd kan öka,
- befintlig gran avvecklas och inkommande gran röjs bort kontinuerligt. Dock ska enstaka äldre granar lämnas (på fastigheten Femsjö 1:2>2),
- andra trädslag av löv kan planteras efter att gran avverkats, såsom ek och lind (på fastigheten Femsjö 1:2>2),
- främmande arter bekämpas om de riskerar att skada de naturvärden som reservatet avser att bevara,
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska beaktas i den löpande skötseln av naturreservatet.

Skälen för beslutet

Hägnen avsattes som naturreservat 2010 i syfte att bevara ett område med en värdefull bokskog och att bevara ett viktigt område för svampforskningen. En utökning av reservatet kommer att ske i och med detta beslut.

Området utgörs av ädellövskog med höga naturvärden. Dokumenterat höga värden finns bland kryptogamer. Området hyser flera rödlistade arter samt regionalt intressanta arter.

De prioriterade bevarandevärdena är att långsiktigt skydda och utveckla områdets ädellövskog med flera grova träd och efterträdare till dessa. Det är även prioriterat att bevara ett viktigt område för framför allt lavar och svampar. Området har även betydelse för friluftslivet.

För att naturvärdena ska bestå är det viktigt att skogen sköts på ett naturvårdsinriktat sätt vilket innebär att gynna gamla och grova träd och ersättningsträd till dessa, skapa död ved, luckor och andra strukturer som är viktiga för den biologiska mångfalden. Det är viktigt att bevara en naturlig hydrologi i området för att gynna arter knutna till naturtypen. För att naturvärdena ska bestå är det också viktigt att främmande arter bekämpas. De viktigaste åtgärderna för att bevara naturvärdena är att skydda området mot produktionsskogsbruk och exploatering.

Av beslutet från 2010 framgår att: *I Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens nationella strategi för formellt skydd av skog betonas att ädellövskogen är en särskilt prioriterad skogstyp och att Sverige har ett internationellt ansvar att bevara de återstående särskilt artrika ädellövskogarna för framtiden. I*

2025-06-11

511-4715-2023

Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Hallands län ingår Hägnen i värdetrakt 5 Femsjöbygden. För att bevara dessa värden krävs gamla, grova och döda träd i olika stadier och miljöer. Dessutom krävs tillräckligt stor areal av de olika skogsmiljöerna med såväl unga som gamla träd som kontinuerligt kan hysa tillräckligt stora populationer av de rödlistade arterna för att de ska kunna överleva på lång sikt. Hot mot värdena är bland annat avverkning av lövträd, dikning, plantering av främmande trädslag och fragmentering. Då ett rationellt skogsbruk inte är förenligt med bevarandet av arterna i området behövs någon form av långsiktigt skydd. Eftersom området dessutom kräver en del skötsel- och restaureringsinsatser och skötselplan därför behövs, är skyddsformen naturreservat den lämpligaste skyddsformen. Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd, Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt Sveriges miljökvalitetsmål. Samma skäl gäller även för den utökade delen.

Föreskrifter

A. Med stöd av 7 kap. 5 § MB, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservat, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att inom området:

1. uppföra byggnad, anordning eller anläggning,
2. uppföra mast eller antenn samt anlägga luft- eller markledning,
3. anlägga väg,
4. borra, spränga, schakta, gräva, markbearbeta eller bedriva täkt,
5. dika, dämma, dikesrensa eller utföra annan åtgärd som kan påverka områdets hydrologi. Med Länsstyrelsens tillstånd är det dock tillåtet att underhålla dike enligt bestämmelserna i 11 kap. 17 § miljöbalken under förutsättning att diket är lagligt anlagt,
6. anordna upplag, tippa eller fylla ut,
7. kalka, gödsla eller sprida bekämpningsmedel,
8. bedriva skogsbruk eller i annat syfte avverka, gallra, röja, föryngra skog eller på annat sätt påverka vegetationen,
9. ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grövre grenar,
10. ta bort eller skada stengärdesgård, odlingsröse eller annan kulturlämning,
11. utfodra vilt och använda åtel,
12. framföra motordrivet fordon annat än på väg markerad på karta 1,
13. sätta upp tavla, affisch, skylt eller göra inskrift,
14. inplantera, sätta ut eller släppa ut för området främmande arter.

2025-06-11

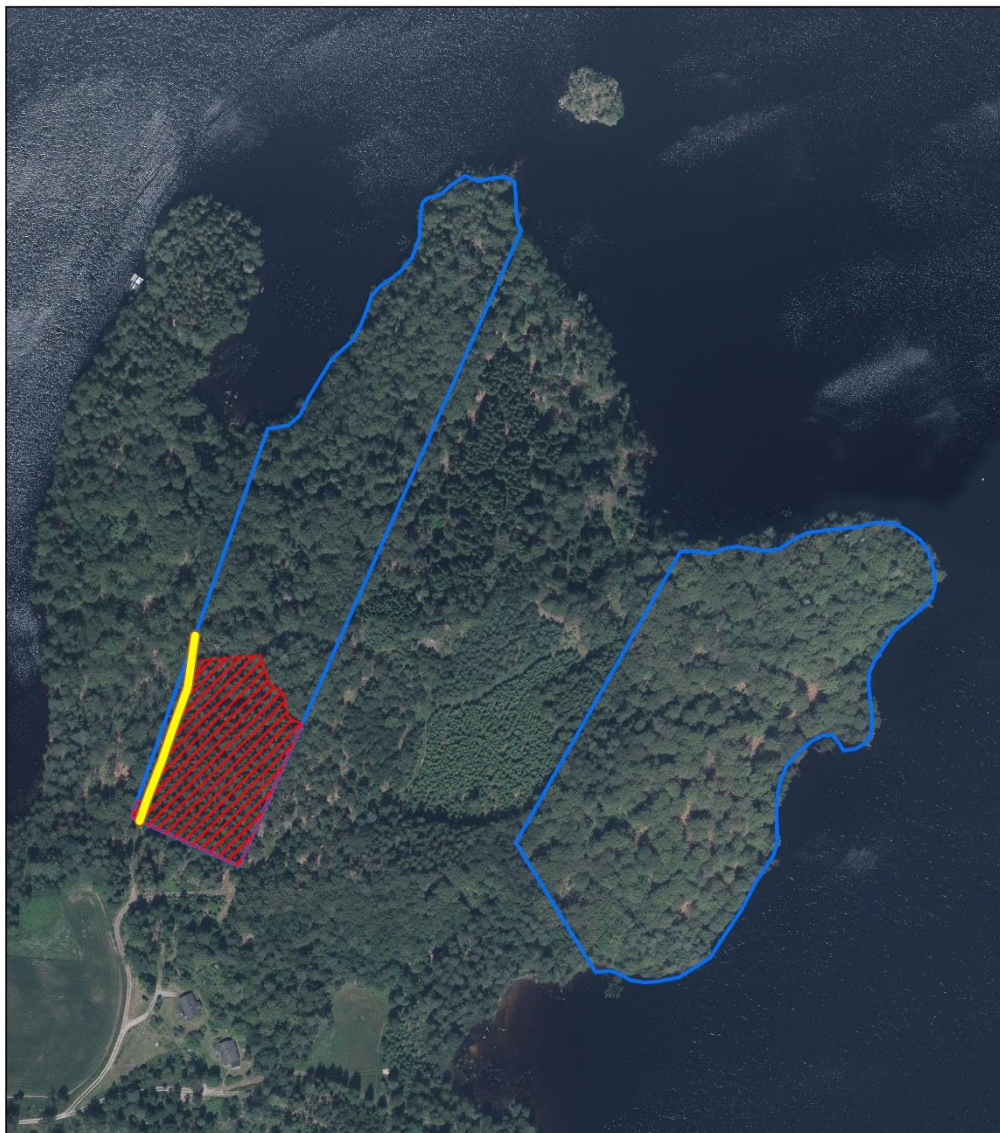
511-4715-2023

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

15. anordna lägerverksamhet, tävlingar eller andra arrangemang samt att,
16. utföra undersökningar som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön. Detta krav om tillstånd gäller dock inte vid insamling och dödande av ryggradslösa djur om insamlingen krävs för att en säker artbestämning ska kunna ske, den görs manuellt genom plockning, håvning eller motsvarande (alltså ej med fällor) och den görs utan att bark, ved eller andra substrat skadas. Kravet om tillstånd gäller inte heller plockning av växter, bär eller matsvamp.

Ovanstående föreskrifter under ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna B 1-6,
- b) markägaren att, innan utgången av år 2034, avverka gran inom rasterat område på karta 1 samt att transportera ut virket,
- c) jakträttsinnehavare att använda motordrivet fordon för uttransport av älg, hjort och vildsvin i enlighet med terrängkörningsbestämmelserna dock inte vid körning på fuktig mark eller inom 20 meter från sjö eller vattendrag,
- d) jakt på skadat vilt och eftersök av skadat vilt,
- e) underhåll av den väg som markerats på karta 1 under förutsättning att:
 - inget material tillförs området som kan innehålla för området främmande arter eller förorenande ämnen,
 - överskottsmassor och överblivet material forslas ut ur naturreservatet,
 - informationsskyltar sätts upp vid reservatets parkeringsplatser innan åtgärder påbörjas, om åtgärderna tar minst två dagar. Dessa ska innehålla information om vad som görs och telefonnummer till kontaktperson. Skyltarna tas ner direkt efter det att åtgärden avslutats.

Karta 1. Hänvisning till undantag från A-föreskrifter
Hägnens naturreservat, Hylte kommun

 Område som berörs av undantag b)

 Väg

 Naturreservatets gräns

0 50 100 150 Meter

© Länsstyrelsen Halland

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

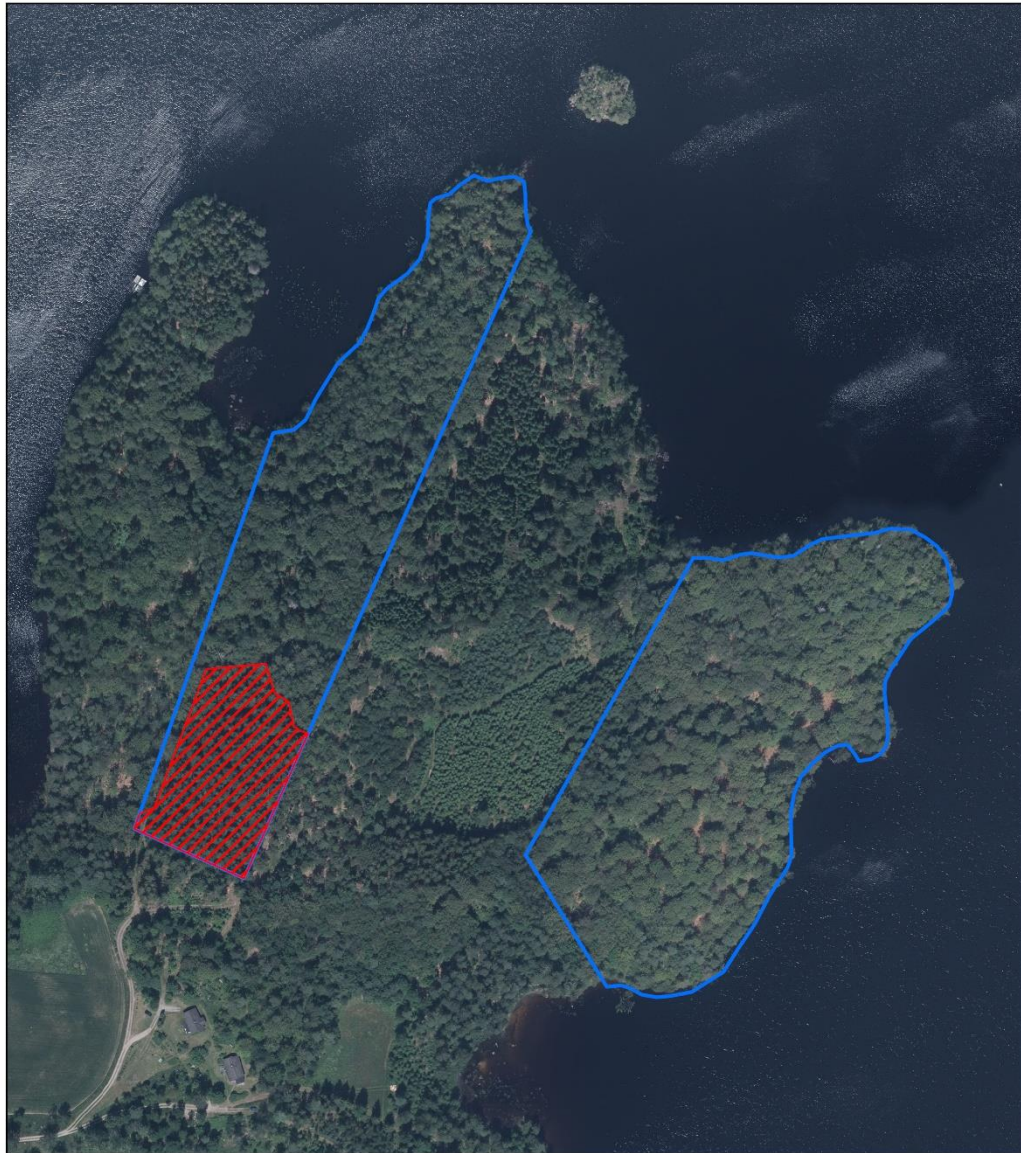
Karta 1. Kartan visar var i området vissa undantag från A-föreskrifterna gäller.

2025-06-11

511-4715-2023

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas med stöd av 7 kap. 6 § MB ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla åtgärder inom området enligt följande:

1. utmärkning av naturreservatets gräns, enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. anläggning och underhåll av friluftsanordningar, exempelvis informationsskyltar,
3. naturvårdande skötsel av skog,
 - a. avverkning av gran efter 1 januari 2035 i område markerat på karta 2,
 - b. fällning, röjning, ringbarkning av gran,
 - c. veteranisering, skapande av högstubbar, lågor och hålträd,
 - d. sådd och plantering av lövträd och användande av stängsel och hägn som skydd för plantor,
4. bekämpning av främmande arter,
5. utsättning av hotade arter om det behövs för att stärka artens möjlighet till långsiktig överlevnad i länet,
6. undersökningar och dokumentation av friluftsliv, mark, vatten samt växt-, svamp- och djurliv.

Karta 2. Hänvisning till B-föreskrifter
Hägnens naturreservat, Hylte kommun

 Område som berörs av föreskriften B3a
 Naturreservatets gräns

0 50 100 150 Meter
© Länsstyrelsen Halland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Karta 2: Kartan visar var i området vissa B-föreskrifter gäller. Det rasterade området är samma som på karta 1.

2025-06-11

511-4715-2023

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservat samt om ordningen i övrigt inom naturreservat (7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. skada levande eller döda träd, buskar och grenar,
2. skada, plocka eller samla in mossor, lavar eller svampar annat än enstaka exemplar. Det är dock tillåtet att plocka matsvamp,
3. sätta upp tavla, affisch, skylt, snitsel eller göra inskrift,
4. ha hund okopplad,
5. elda,
6. framföra motordrivet fordon,
7. inplantera, sätta ut eller släppa ut för området främmande arter,

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

8. anordna lägerverksamhet, tävlingar eller andra arrangemang,
9. utföra undersökningar som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön. Detta krav om tillstånd gäller dock inte vid insamling och dödande av ryggradslösa djur om insamlingen krävs för att en säker artbestämning ska kunna ske, den görs manuellt genom plockning, håvning eller motsvarande (alltså ej med fällor) och den görs utan att bark, ved eller andra substrat skadas. Kravet om tillstånd gäller inte heller plockning av växter, bär eller matsvamp.

Upplysningar:

Om föreskrifterna

A-föreskrifterna gäller för åtgärder och verksamheter som genomförs med stöd av äganderätt eller andra juridiska rättigheter, t.ex. nyttjanderätt och servitut. I det fall en åtgärd som enligt lag enbart får utföras av en rättighetsinnehavare, utförs av en person som saknar rättighet, omfattas denna person av de förbud som meddelas i A-föreskrifterna. Således gäller A-föreskrifterna till exempel för alla personer som röjer sly eller avverkar i reservatet, eftersom en sådan åtgärd endast får utföras av rättighetsinnehavare (eller av annan efter medgivande från rättighetsinnehavare).

2025-06-11

511-4715-2023

C-föreskrifterna gäller för allmänheten. Föreskrifterna riktar sig även till markägaren och andra med särskild rätt till fastigheten då dessa utövar aktivitet som inte är knuten till dessa rättigheter.

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (C-föreskrifterna) träder i kraft den 11 juli 2025 oavsett om beslutet överklagas.

Förbudet mot eldning avser eldning och grillning med fasta bränslen som ved, kol, kottar, gräs, ris. Skälet är att eldning med fasta bränslen utgör en brandfara, och att grenar, stammar, kottar etc. har betydelse för områdets djur, växter och svampar. Föreskriften gäller inte campingkök som drivs med gas eller flytande bränsle om dessa används på ett brandsäkert sätt.

Andra bestämmelser

Länsstyrelsen erinrar även om att andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftet med reservatet, eller som ett komplement till föreskrifterna är bland andra:

2 kap. 1, 6-8 §§ kulturmiljölagen (1988:950), fornlämningar

De fornlämningar som återfinns inom reservatet är skyddade enligt lag. Det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen får vidta de åtgärder som behövs för att skydda, vårda och undersöka en fornlämning.

7 kap. 13-18h §§ miljöbalken, strandskyddsbestämmelser

Strandskyddsområde berör de delar av reservatet som ligger inom 200 meter från sjö, dvs en stor del av reservatet. Strandskyddsbestämmelsernas syfte är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Åtgärder som kan skada eller motverka syftet med strandskyddet är förbjudna.

7 kap. 11 § miljöbalken och 5 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., generellt biotopskydd

Vissa biotop typer i jordbrukslandskapet har ett generellt skydd mot åtgärder och verksamheter som kan skada naturmiljön. De aktuella biotop typerna är alléer, källor med omgivande våtmarker, odlingsrösen, pilevallar, småvatten och våtmarker, stenmurar och åkerholmar.

2025-06-11

511-4715-2023

1 § terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594)

Körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk är, med vissa undantag, förbjuden.

4-9 §§ artskyddsförordningen (2007:845), fridlysta arter

Många arter är fridlysta. Det innebär att djuren och växterna inte får skadas eller störas, och i många fall även att fortplantningsområden och viloplatsen är skyddade. Alla fåglar, groddjur, kräddjur, fladdermöss samt orkidéer är fridlysta, och dessutom ett urval av andra organismer. Flodpärlmussla är fredad enligt förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (SFS 1994:1716).

12 kap. 6§ miljöbalken

För verksamheter och åtgärder som kan ändra naturmiljön väsentligt krävs samråd med Länsstyrelsen, i de fall verksamheten eller åtgärden inte omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt enligt miljöbalken. Inom reservat kan t ex underhåll av ledningsgator eller vägar omfattas av samrådsplikt.

Artikel 7 i Europaparlamentets och Rådets Förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter: Invasiva främmande arter av unionsbetydelse får inte avsiktligt tillåtas reproducera sig, växa eller odlas.

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

2025-06-11

511-4715-2023

Hur man överklagar

Eventuellt överklagande skickas till halland@lansstyrelsen.se eller Länsstyrelsen, 301 86 Halmstad. Ange vilket beslut som överklagandet gäller, t.ex. genom att ange diarienumret. Skriv också vilken ändring som begärs.

För att överklagandet ska kunna prövas måste det komma in till Länsstyrelsen senast den **10 juli 2025**. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Länsstyrelsen skickar överklagandet vidare till Regeringen för prövning.

Kungörelse av beslut

Detta beslut kommer att kungöras i ortstidning och i länets författningssamling enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen i Hallands län och Länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/halland.

Beskrivning av området

Hägnens naturreservat utgörs av ett mindre bokskogsområde på en bergig udde vid sjön Södra Färgen. Udden reser sig 25–30 meter över sjöns yta och framträder väl bortom Femsjö kyrkbys ålderdomliga odlingslandskap. Femsjöbygden är välkänd bland botanister genom att Elias Fries var verksam här i början av 1800-talet. I synnerhet svampforskare betraktar Femsjöbygden som ett omistligt referensområde. De många lokaluppgifterna avseende kärlväxter och lavar gör området intressant även för botanister och lichenologer. Fries var närmast Linnés motsvarighet inom svampforskningen (mykologin) och artuppfattningen för svampar bygger i hela världen på Fries material. Forskare från många länder besöker Femsjöbygden för att gå till källorna. Fries hänvisade ofta till levande material i sina artbeskrivningar varför det är särskilt angeläget för svampforskare att studera svampar i de marker Fries var verksam i. Detta innebär att ansträngningar måste göras för att bevara såväl natur- som kulturlandskap i tillräcklig omfattning och på strategiska platser i området. Lokaler som angetts av Fries och hans sentida efterföljare bör prioriteras. Bland sådana lokaler är bokskogen på Hägnen en av de absolut viktigaste referenslokalerna.

2025-06-11

511-4715-2023

Bokskogen i reservatet är gammal och biologiskt mycket värdefull. Den äldsta delen växer ytterst på "Hägnaklippan" och är nyckelbiotop. Den andra halvan av bokskogen har däremot varit skogligt skött i sen tid, men är trots det också en nyckelbiotop. En lång rad arter som idag är rödlistade eller regionalt intressanta har påträffats i reservatet och dess närmaste omgivning på halvön.

De flesta fynden utgörs av lavar. Några av dessa har inte påträffats på många decennier och är med största sannolikhet försvunna. Exempel på sådana arter är ärrlav (CR), stiftärrlav (CR), västlig gytterlav (CR) och jättelav (CR). Bland de lavar som ännu förekommer i reservatet kan nämnas savlundlav (EN), liten lundlav, blek kraterlav (VU), ädellav (EN), stor knopplav, violettgrå porlav (NT), rosa skärelav (NT), liten blekspik (VU), kortskaftad parasitpik (VU) och gul pysslinglav (VU). Artrikast efter lavarna är svamparna, men flertalet rödlistade svampar är gamla fynd som inte återfunnits på länge.

Den västra nytillkomna delen av området består av en flerskiftad bokskog med ett brett åldersspann. Här finns flera gamla träd med håligheter och mossfällar, senvuxna träd, en hel del död ved i olika former och en luckighet som bidrar till många mikromiljöer. En rik epifytflora är noterad med bl.a. bokvårtlav (NT), lunglav (NT), stor knopplav, fällmossa, guldlockmossa och platt fjädermossa. Tidigare har även bokkantlav (NT) och liten parasitpik (CR) noterats. I bokskogen växer annat som ek, björk och tall. Närheten till sjön har skapat ett fuktigt och stabilt lokalklimat gynnsamt för epifyterna. Här förekommer inte heller några spår av skogsbruk. Inom området finns även en granplantering i 50-års åldern och är inom 10 år avverkningsmogen.

Uppgifter om reservatet

Namn	Hägnens naturreservat
Kommun	Hylte
Areal	6,7 hektar
Lägesbeskrivning	1 km nordost om Femsjö kyrka
Mittkoordinater SWEREF 99 TM	N6307266 E398955
Naturgeografisk region	Region 11. Sydsvenska höglandets västdel
Naturvårdsregister-ID	2024629
Fastigheter och marksamfälligheter	Femsjö 1:2; Femsjö Prästgård 2:9
Markägarkategori	Enskild, staten
Förvaltare	Länsstyrelsen
Natura 2000-område	Nej

Ärendets handläggning

I samband med Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering på 1990-talet avgränsades nyckelbiotoper i området. Förhandlingar tog därefter vid med Växjö Stift med syfte att skydda området som naturreservat. År 2010 bildades Hägnens naturreservat efter att Naturvårdsverket köpte marken år 2008 av Växjö Stift.

År 2023 tog markägaren för fastigheten Femsjö 1:2 initiativ till att utöka naturreservatet och avtal om intrångsersättning tecknades 2024. I samband med initiativet tog Länsstyrelsen beslutet att ombilda befintligt naturreservat då B-föreskrifterna hänvisar till gällande skötselplan.

Förslag till beslut och skötselplan har remitterats under våren 2025. Hylte kommun välkomnar innehållet i beslutet och ser det som mycket positivt att få ytterligare en skyddad del av Femsjöbygden. Skogsstyrelsen är positiva till att naturreservatet bildas. Skanova och E.ON har inget att erinra. Sveriges geologiska undersökning och Hallands botaniska förening avstår från att yttra sig.

2025-06-11

511-4715-2023

Länsstyrelsens bedömning*Val av område och skyddsform*

Reservatet ligger inom värdetrakt för ädellövskog (Femsjöbygden) och utgörs till stor del av ädellövskog som är en prioriterad skogstyp enligt Nationell strategi för formellt skydd av skog. Bokskogarna inom reservatet bedöms ha höga naturvärden på beståndsnivå och området ligger dessutom inom 700 meter från tätort. Sammantaget gör detta att området är prioriterat för skydd enligt den nationella strategin för formellt skydd av skog (Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2024).

Området utgörs till stor del av bokskog med inslag av gamla, men även senvuxna bocar och skyddsvärd kryptogamflora. Värdekärnan utgörs av en nyckelbiotop med näringsfattig bokskog med en rik epifytflora med flertalet rödlistade arter.

Det som kan hota värdena är bl.a. avverkning, dikning och annan negativ förändring av hydrologin, plantering av främmande trädslag, konkurrens från gran, exploatering samt fragmentering av biotoperna. Även exploateringar utanför reservatets gränser kan i vissa fall vara negativa för natur- eller upplevelsevärden.

Då ett rationellt skogsbruk inte är förenligt med bevarandet av arterna i området behövs någon form av långsiktigt skydd. Området kräver en del skötsel- och restaureringsinsatser vilket medför att en skötselplan behövs. Vidare krävs ordningsföreskrifter för att bevara områdets värden. Naturreservat är därmed den lämpligaste skyddsformen.

Länsstyrelsens bedömning är att området bör avsättas som naturreservat av ovan redovisade skäl med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald, att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter samt att tillgodose områden för friluftslivet.

Skäl för upphävande av tidigare beslut

Länsstyrelsen får upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4–6 §§ miljöbalken om det finns synnerliga skäl. Länsstyrelsen gör bedömningen att det föreligger synnerliga skäl att upphäva tidigare beslut från den 3 november 2010 om bildandet av naturreservatet Häggen i Hylte kommun (dnr. 511-11241-09) eftersom nu förevarande beslut om naturreservat innebär ett starkare skydd för området. Det nya reservatsbeslutet tar höjd för främmande arter i hur syftet ska uppnås samt i föreskrifter och ger därmed en större möjlighet till bekämpning. Hänvisningen till skötselplanen tas bort och ger därmed möjlighet till en ny och för tiden bättre lämpad skötselplan som är anpassad efter dagens förutsättningar.

2025-06-11

511-4715-2023

Det innebär även en tydlighet i vad markägaren ska tåla. Länsstyrelsen gör bedömningen att med tillägg i hur syftet ska uppnås samt stärkande föreskrifter så får naturreservatet ett tillräckligt starkt skydd för att bevara de biologiska värdena i området.

Ett ytterligare villkor för att få upphäva tidigare gällande beslut enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken är att intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område, jfr 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken. I det upphävda beslutets ställe fattar Länsstyrelsen ett nytt beslut om bildande av Hägnens naturreservat. Upphävandet av det befintliga naturreservatet på fastigheten Femsjö Prästgård 2:9 kompenseras genom att det nya reservatet har ett motsvarande skydd samt innehåller ett komplement till hur syftet ska uppnås samt de föreskrifter som är nödvändiga för att uppfylla syftet med naturreservatet. Det nya reservatet utökas även med 3,1 hektar. Vidare gör Länsstyrelsen bedömningen att ett nytt beslut inte försvårar för allmänhetens nyttjande av området i någon större omfattning.

Nedan redovisas en mer utförlig jämförelse mellan det äldre beslutet och föreliggande beslut vad gäller syfte, skäl, A-föreskrifter och B-föreskrifter.

Föreskrifterna är anpassade till reservatets syfte och värden. De flesta föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken motsvarar föreskrifterna i reservatsbeslutet från 2010. Förändringar för att stärka skyddet har gjorts enligt följande:

- Föreskrift om förbud mot att *uppföra byggnad eller anläggning* har kompletterats med *anordning*.
- Föreskrift om förbud mot att *dika, dämna, dikesrensa eller utföra annan åtgärd som kan påverka områdets hydrologi* har kompletterats med att *Med Länsstyrelsens tillstånd är det dock tillåtet att underhålla dike enligt bestämmelserna i 11 kap. 17 § miljöbalken under förutsättning att diket är lagligt anlagt*. Detta försvinner nu från undantagen.
- Föreskrift om förbud mot att *avverka, gallra, röja, föryngra skog eller på annat sätt påverka vegetationen* har kompletterats med att *bedriva skogsbruk*.
- Föreskrift om förbud mot att *ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfäll* har kompletterats med *döda grövre grenar*.
- Föreskrift om förbud att *utfodra vilt och använda åtel* har lagts till.
- Föreskrift om förbud att *sätta ut eller släppa ut för området främmande arter* har lagts till.

2025-06-11

511-4715-2023

Vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång har dessa kompletterats och preciserats så att de ger stöd för områdets förvaltning så att syftet med skyddet kan tillgodoses.

Att en ny A-föreskrift införs gällande införsel av främmande arter samt en B-föreskrift som ger förvaltaren rätt att bekämpa dessa ser Länsstyrelsen som ett synnerligt skäl. Motivet till att stärka föreskrifterna är att främmande arter utgör ett allt större problem i den svenska naturen och det är viktigt att i ett tidigt skede kunna bekämpa dessa arter eller i helt stoppa att de införs.

B-föreskrifterna i beslutet från 2010 hänvisar till skötselplanen, och då skötselplanen behöver uppdateras, framför allt med tanke på den areal som tillkommer reservatet samt bekämpning av främmande arter, behöver ett nytt reservatbeslut tas.

Syftet har kompletterats med att *långsiktigt* bevara och utveckla biologisk mångfald som är knuten till områdets bokskog. Hur syftet ska uppnås har kompletterats med att *främmande arter ska bekämpas om de riskerar att skada de naturvärden som reservatet avser att bevara*.

Skälen för beslut har kompletterats med prioriterade bevarandevärden för området samt att skogen ska skötas på ett naturvårdsinriktat sätt. I övrigt gäller samma skäl som tidigare beslut.

Ändring av C-föreskrifter

Beträffande ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet görs ändringar i syfte att utveckla och precisera dem. Några föreskrifter ändras. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet fortsatt innebär vissa begränsningar i allemansrätten men att de inte innebär något allvarligt försvårande för områdets nyttjande.

Beslutets förenlighet med riksintressen, miljömål, planer och områdesbestämmelser

Hägnen är angivet som riksintresse för naturvård och kulturmiljövård (3 kap.6 § miljöbalken), samt som område med särskilda hushållningsbestämmelser (4 kap. miljöbalken). Reservatsbeslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser samt med den för området gällande översiktsplanen.

2025-06-11

511-4715-2023

Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd, Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålen ”Levande skogar” och ”Ett rikt växt och djurliv”.

Intresseprövning

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att avgränsningen av området, reservatets omfång och föreskrifternas utformning i detta beslut innebär en rimlig balans mellan de värden som skall skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten.

Medverkande i beslutet

Detta beslut har fattats av landshövding Anders Thornberg. I handläggningen av ärendet medverkade naturvårdsdirektör Henrik Martinsson, och naturvårdshandläggare Sanna Persson. Den sistnämnda har varit föredragande.

Anders Thornberg

Sanna Persson

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

Bilaga 1 Skötselplan

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kartor och bilder:

Kartor: © Naturvårdsverket, © Lantmäteriet, © Lantmäteriet
Geodatasamverkan, © Länsstyrelsen